

244 A budapesti erdők

Fákról, parkokról, erdőkről, az erdészeti környezetvédelemről tartott tanácskozást a napokban az Akadémián az Erdészeti Tudományos Intézet. Korunk egyik legidősebb problémáját öleli fel ez a téma, hiszen köztudott, milyen ártalmakat idéz elő az emberi környezetben a levegőszennyezés. Különösen az ipari települések környékén és a nagyvárosokban romlott a helyzet az utóbbi esztendőben. A nagyfokú zsúfoltság, mint Budapest esetében is, súlyos biológiai veszélyeket hordoz magával. A káros hatásokat a zöldterületek, a fák, a parkok, az erdők nagymértékben csökkenthetik.

Csak hogy ezeknek a parkoknak, zöldterületeknek és erdőknek a növekedése eddig nem volt arányban a város fejlődésével, a lakosság szaporodásával. A Hazafias Népfőnt által rendezett vitafórumokon gyakran kifogásolták a budapestiek a parkok és zöldsávok igénybevételét közintézmények telepítésére. Többször is sürgették olyan törvényt megalkotását is, amely fokozott védelmet biztosít a meglévő növényzetnek.

Budapesten egy lakosra 21 négyzetméternyi erdő jut a városrendezési szabályzat 30—32 négyzetméterével szemben. A budapesti erdők túlszűfoltak, egy-egy szép tavaszi vagy nyári vasárnap gyakran 150 ezer ember szállja meg a főváros környéki erdőket. A parkterület is lényegesen kisebb, mint amennyit a normák előírnak, van olyan kerülete Budapestnek, a VI. és a VII., ahol mindössze 0,2 négyzetméternyi park jut egy lakosra. A legjobb a helyzet az I., a X. és a XIV. kerületben.

Favédelmi bizottság

Ez az oka annak, hogy a közvélemény érzékenyen reagál minden talpalatnyi parkterület megszüntetésére, minden élő fa kivágása esetén. Így volt ez a Martinelli tér beépítésénél, a Vérmező egy sávjának levágásánál. Így van most a Szentendrei út fáiának védelmében is, ahol a korszerű út vonalvezetése kívánja meg a fák eltávolítását, de az új fasort már telepítik is a régi helyett. A Népköztársaság úttjának platánsorát is megfiatalítják.

Az idén a centenáriumi ünnepül Budapestén nyitották meg az országos fásítási hónapot és ez fokozottabban ráirányította a közvélemény figyelmét a főváros zöldterületeire.

A centenáriumi esztendő különben is jó alkalom arra, hogy sok hasznos elképzelés valóra váljon; parkokat létesítenek az új lakótelepeken. Óbudán, Zuglóban, Kelenföldön, facsemetékkal szegélyezik a főbb útvonalakat. A tavasszal sok ezer fát ültettek ki, egy részüket kissé megkésve a szárazság miatt. Az utóbbi napok esős időjárása azonban újabb lendületet adott a faültetésnek, amelyet sok ezer budapesti fiatal végez társadalmi munkában. A múlt esztendőben összesen 144 ezer fa és cserjecsomó került a budapesti terekre, utcákra, iskolák, óvodák, munkásszállások udvarára. Az idén sem lankad a munka, széles körű társadalmi megmozdulás van kibontakozóban a Hazafias Népfőnt szervezésében. Arról is szó van, hogy favédelmi bizottság alakul. Feladata az lesz, hogy évközben ellenőrizze az ápolási munkákat, hogy a kiültetett fák, cserjék megérik és életben maradjanak.

Új telepítések

Budapest zöldterületének kialakítása a múlt század második felében kezdődött és jelentősebb állomása a Városliget, a Városmajor, a Népliget, a Margitsziget és a Gellérthegy nagyvonalú parkjainak megépítése volt.

A várost körülölelő erdőket egységes kezelésbe csak a második világháborút követően vették, ezért alakították meg a Nagybudapesti Erdőgazdasági Nemzeti Vállalatot. Egy akkori jegyzőkönyv szerint csaknem háromezer hektár erdő került az új vállalat kezelésébe. Az átadási jegyzőkönyvből érdemes néhány sor

idézni: "... az átadott erdőterületeket elsősorban a főváros dolgozó lakossága üdülési erdekében kezelve a vállalat... az azokon átvezető sétautakat a főváros kiránduló közönsége elől különleges ok nélkül el ne zárja... turistautak, parkok, pihenők fenntartásáról gondoskodják és mindenféleképpen igyekeznek a kirándulók-nak az erdőkben való tartózkodását megkönnyíteni, elősegíteni és alkalmassá tenni."

Hogy a jegyzőkönyvben foglaltaknak nem mindig és mindenben tudtak eleget tenni az illetékesek, arról most ne beszéljünk. Időközben megszűnt a Nemzeti Vállalat, az erdők kezelését a Gödöllői Erdőgazdaság vette át. Az erdőterület is több mint ezer hektárt növekedett. Új erdőket telepítettek a Mátyás-hegyen, a Scheffer-tanyánál, a Róka-hegyen, a Martinovics-hegyen, Rákoskeresztúron, Pestlőrincen, a gyáli határszélen. Soroksáron és sok más helyen. Különösen a fában szegény pesti oldalon szaporodott az erdősített terület. Fákkal költötték meg a XX. kerület pusztító homoktalaját. Pestújhely elvadult homokbuckás területét, Rákoskeresztúr homokját, a Csérii-telep területét. Ez az ezer hektárnyi erdőterület azóta szépen fejlődik, mezővédő hatása mellett jól beilleszkedik a főváros zöldövezet-rendszerébe. Esztétikailag emeli a városképet és feloldja a mezőgazdasági területek egyhangúságát. Jelentős a szerepük a levegőtisztaság szempontjából is.

Üzemterv készült 30 évre

De nemcsak a külterületen ültettek el sok fát az utóbbi esztendőben, a főváros belterületén is létesültek erdők, mintegy 250 hektárnyi területen. Elsősorban a lakótelepek környékén kezdődött zöldövezeti telepítés, így a XVIII. kerületben, a Lakatos úti lakótelep mellett, a IX. kerületi Üllői úti lakótelep mellett, a XV. kerületi Újpalotán, és ott, ahol rossz volt a levegő, gázos, poros, füstös: az Illatos úton, a Határ út mentén, a XXII. kerületi Metalokémia mellett, a X. kerületi Rákosmezőn.

De azt is el kell mondani, hogy a második világháborút követő esztendőben több száz hektár erdőt vettek saját céljaikra igénybe a különböző szervezetek. És még most is előfordul, hogy a kerületi tanácsok kellő körültekintés nélkül adnak ki építési engedélyt, s nem fordítanak figyelmet a fák, az erdők védelmére.

A fővárosi erdők kezelését 1970 óta a Pilis Állami Parkerdőgazdaság végzi, amelynek elsődleges feladata az erdő park, az üdülőjelleg kialakítása. A gazdaság budapesti erdészeti vezetője, Kiss Fygyes elmondotta, hogy a centenáriumi fásítás keretében erdőgazdaság jelentős fásítást végzett. A múlt esztendő 17,1 hektár, az idén 19 hektár új erdőt telepítettek, el Csillebércen 4 hektárt, P hűdegkúton pedig 7 hektárt.

— Ezenkívül erdőátalak is végzünk — mondotta Rákoskeresztúron 12 hektár akácot telepítettünk. Az a munk, hogy minél több szolgálja a jóléti célokat, nácsi megbízás alapján is zünk erdőtelepítést. Új ü tervet is készítettünk a fő erdők számára, amely 10 részletesen, 30 évre pedig latosan megszabja a fő erdők sorsát.

Budapest városrendezése ve további ezer hektár telepítését irányozza elő. Imre, a főváros mezőgazd és élelmiszerügyi főosztályának vezetője elmondotta, hogy a Pilis Parkerdőgazdasággal, a Fővárosi Földhivatallal és a városrendezési főosztállyal közösen új erdőket telepítenek a Csillebércen, a Konkoly Thege úton.

Budai bemutató terület

— A Budapesti Erdészet a centenáriumi évforduló tiszteletére jelentős munkát végzett, asztalokat, padokat, esőbeállókat, tűzrakó helyeket épített. Az év végére kialakítják a II.

kerületi Vadaskertben az erdei bemutató területet. Ennek egyik részén a Magyarországon erdőt alkotó fák és cserjéket gyűjtik össze, a másik részén pedig az erdő életét és az erdészet munkáját mutatják be. A Munkásmozgalmi emlékliget is rövidesen elkészül a Hűvösvölgyben.

Elmondotta azt is, hogy a közérdekű erdőtelepítésen túlmenően kiemelkedő jelentőségűnek értékeli a lakosság fásítási mozgalmát. Ennek sikeréért szoros kapcsolat alakul ki a népfőntbizottságokkal.

— Hozzá szeretném még tenni — folytatja —, hogy nem elegendő csupán telepíteni. Ápolni is kell. Bizom abban, hogy a lakosság figyelmébe, amely a fásítás, az erdősítés, a parkok létesítése felé fordul és végso fokon a főváros iránti szeretet megnyilvánulása, segítséget jelent majd az ápolási munkák során is. Hiszen a város levegőjéről, egészséges környezetéről van szó.

A város levegője, egészséges környezete pedig olyan kincs, amely felélt mindannyiunknak örökönknek kell...

Illés Sándor